

Daniel O'Connell: "Liberator of the Emerald Isle"

Pieterjan Vinck voor VIGOR CLIUS

Op wandelreis in het prachtige Kerry werd ik onvermijdelijk om de haverklap geconfronteerd met grafmonumenten en gedenkstenen die getuige zijn van de eeuwenlange en bloederige Ierse emancipatiestrijd. Voorvechters van de Ierse hang naar onafhankelijkheid als Eamon De Valera of Michael Collins zijn bij de meesten dan ook gekend. Ietwat onderbelicht in onze contreien is echter de in Ierland legendarische Daniel O'Connell (Dónall Ó Conaill in het Iers Gaelic). Bijgenaamd "The

Herdenkingsmonument voor de Ierse Onafhankelijkheidsoorlog in Cahirsiveen, County Kerry

Liberator" of "The Emancipator" was deze politieke leider tussen het einde van de 18de en medio de 19de eeuw dé spilfiguur in strijd voor meer rechten van de Ierse katholieken tegen hun Engelse overheersers. Een korte biografie van een meer dan opmerkelijke patriot.

Geboren in 1775 in het pittoreske Cahirsiveen in Kerry, wordt de jonge Daniel opgevoed door een oom en kan hij op diens kosten gaan studeren in Douai. Hij is ooggetuige van de Franse Revolutie, een gebeurtenis die hem zodanig treft dat hij de rest van zijn leven een afkeer jegens geweld zou tonen. O'Connell ontvlucht Frankrijk en gaat in Londen rechten gaan studeren. Na zijn studies richt hij een erg succesvol advocatenkantoor op in Dublin. Het is al snel duidelijk dat de ambitieuze O'Connell het Ierse nationalisme hoog in het vaandel draagt en in 1797 sluit hij zich dan ook aan bij de "Society of United Irishmen". Deze revolutionaire, sterk

nationalistisch getinte groepering was de aanstoker van de "Irish Rebellion" in 1798. Geïnspireerd door de Franse en Amerikaanse revoluties breken doorheen heel Ierland protesten en rellen uit en eisen de rebellen een hervorming van het door de Britten gedomineerde Ierse parlement, de complete emancipatie van de Ierse katholieken en de stopzetting van de Engelse heerschappij in Ierland. Hoewel Daniel, door zijn pacifistische inslag, niet actief deelneemt aan deze opstand is hij wel geschokt door de bloederige represailles van de Engelsen en vooral door de "Act of Union" die de Britse kroon in 1801 oplegt aan het Ierse volk. De Engelsen wilden Ierland koste wat kost onder de knoet houden en zorgden met deze Act voor de afschaffing van het Ierse parlement. Ook werden hiermee de rechten van de Ierse katholieken nog verder teruggeschoefd. O'Connell, een erg sterk publiek spreker, verzet zich hier op een geweldloze manier tegen en slaagt er in om massamanifestaties op de been te krijgen waar hij zich opwerpt als de belangrijkste prediker van de katholieke emancipatie.

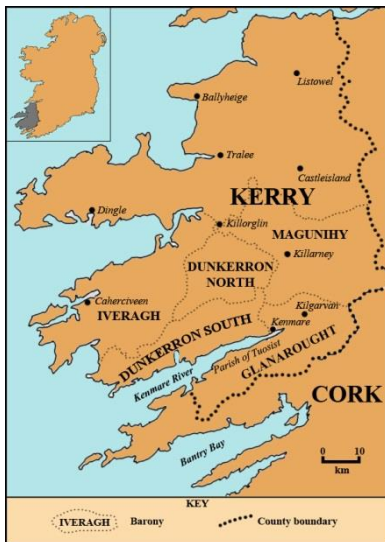
De invloed van O'Connell groeit zienderogen en in 1823 gaat hij zich met zijn aanhangers formeel organiseren in een politieke partij, de "Catholic Association". Belangrijkste strijdpunt: dezelfde rechten voor Rooms-katholieken in Ierland als voor de Engels gezinde protestanten. Zijn partij bloeit en krijgt de steun van de Ierse clerus en van vele

Daniel O'Connell

hoogopgeleide leken. De populariteit van Daniel piekt wanneer hij in 1828 bij de lokale verkiezingen voor het Engelse House of Commons in het district Clare wordt verkozen boven een kandidaat die ook de katholieke emancipatie voorstond, maar wel de Britse regering steunde en vele rijke landeigenaren als achterban had. Hoewel O'Connell wegens zijn katholiek geloof formeel niet kon zetelen in het parlement is de Britse premier, de befaamde hertog van Wellington, sterk onder de indruk van hetgeen de advocaat uit Kerry had bereikt. Toegevingen richting de Ierse katholieken blijken onvermijdelijk en in 1829 wordt de "Catholic Emancipation Act" in het leven geroepen. Voor het eerst in de geschiedenis konden hierdoor Ierse katholieken zetelen als volksvertegenwoordiger. Daniel O'Connell neemt dan ook meteen zijn positie in in het parlement te Westminster.

Hij laat zich politiek meteen gelden en in 1835 slagen O'Connell en zijn Ierse nationalist, geholpen door de progressieve liberalen van de Engelse Whigpartij, er zelfs in om de regering van de conservatieve en sterk anti-Ierse premier sir Robert Peel omver te werpen. Daniel sluit een deal met de Whigs en in ruil voor de terugkeer van de kalmte in Ierland dwingt de groep rond O'Connell

Situering van County Kerry in Ierland

(pejoratief "O'Connell's tail" genoemd door hun tegenstanders) de opeenvolgende regeringen tot enkele hervormingen in het voordeel van de Ieren. Tegen 1839 heeft "the Emancipator" echter door dat Ierse en katholieke emancipatie ook voor de Whigs van ondergeschikt belang was. Voor O'Connell staat het buiten kijf dat de Engels-Ierse wetgevende unie moet worden opgezegd en dat Ierland officieel als onafhankelijk land wordt erkend. Hiervoor richt hij de "Appeal Association" op en trekt hij doorheen het Groene Eiland om er zoals vanouds massatoespraken te organiseren. Deze feiten culminereren in de arrestatie van O'Connell in 1844 voor aanzetten tot samenzwering. De advocaat O'Connell slaagt er echter in dit vonnis te laten verwerpen en staat na drie maanden weer als een vrij man op straat. Zijn gevangenneming had wel desastreuze gevolgen voor zijn gezondheid en in de daaropvolgende jaren

takelt hij zienderogen af. Op aanraden van zijn arts zoekt hij warmere oorden op en trekt naar Genua waar in mei 1847 "the Liberator" van de Ierse katholieken ook overlijdt. De Ierse nationalist herenigen zich onder de radicale vlag van "the Young Ireland group", de strijd voor een onafhankelijk Ierland woedde in alle hevigheid voort en zou nog ontelbare slachtoffers eisen...

Wie meer wil lezen over Daniel O'Connell verwijst ik graag naar volgend werk:

MacMahon Sean, *Daniel O'Connell*. Mercier Press, Blackrock, 2000 (80 p.)

Voor meer info rond de Ierse onafhankelijkheidsstrijd lees zeker het artikel "Over stervende koeien en revoluties" op onze site via [deze link](#)